

VIRUMAA HARIDUSTEMPEL

Rakvere I Keskkool 55-aastane

7. ja 8. oktoobril tähistab Rakvere linna ja endise Virumaa haridustempel Rakvere I Keskkool 55. aastapäeva.

1912. a. sügisel ammus vöike-se kreisilinn tänavaile noor-mehi, kes kandisid tumesini-seid valgete rantide ja hõbe-märgiga vormimüitse ning hal-le läikivate hõbenööpidega si-neteid, mille alt püüis välja gymnaasiumi koolipoisi vor-mirietusi. Neid vaadati ja imeti.

Oodati ärevusega 1. oktoob-rit, Rakvere Meesgymnaasiumi piduliku õnnistamise päeva. Oli ju avatud meesgymnaa-sium seitsmeaastase pealekõi-mise tulemus.

1905. aastal esitati tsaariva-litsusele ja Eestimaa rüütel-konnale esimene palve gym-naasiumi avamise loa ja toe-tuse saamiseks. Asi ei nihku-nud. Vastu seisis mustasajaline tagurlus, rüütelkond. Alles 1912. aasta juunis saabus luba meesgymnaasiumi asutamiseks ja riigilt krediidi eraldamiseks.

Sobivate ruumide leidmiseks ja ettevalmistuste tegemiseks sõitis varakult kohale gymnaa-siumi direktoriks nimetatud Tallinna Nikolai gymnaasiumi inspektor V. Hvalenski koos Eestimaa kubermangu rahva-kooli direktoriga. Sobivad ruumid leiti Pikas (nüüd Kalini-ni) tänavas majas nr. 29 — linna majas, kus varem oli olnud algkool (praegu on seal majandustehnikum). Sisseas-tumispalvete vastuvõtmine algas 25. juulil, vastuvõtteksam-id — 21. augustil. Ettevalmis-tusklassi võeti 22, esimesse 41 ja teise 31 õpilast.

Kooli avamise loa andmisel ei olnud eesmärgiks nüüvõrd kohalikele elanikele hariduse andmine kui soov arendada rahvuslikku kooli ja haridust. Rahuldamata jäi 1911. aastal esitatud palve tütarlaste gym-naasiumi ja tütarlaste eragym-naasiumi asutamiseks.

Uues gymnaasiumis algas õppetöö 1. septembril. Õppimi-ne oli tasuline (50—80 rubla aastas), väljaspool linna ela-vad noored pidid muretsema korteri ja kosti eest (keskmiselt 25 rubla kuus). Kooli ülalpidamise kulud ja õpetaja-te palgad kandis riik ja Rak-vere linnavalitsus. Oppekee-leks oli vene keel, eesti keele kõnelemine oli keelatud nii õpilastele kui ka õpetajatele, ehkki teati, et mõni õpe-taja eesti keelt valdas. Opi-laste mälestuste kohaselt olid õpetajad enamikus tüblid, tu-rvastasid noortele eesrindlikke ideid, olid oma ala meistrid. Nõuti ranget režiimi, ainetes drilli ja tuupimist. Karistus-määrades oli sees kinnijätmi-ne, pühapäevane kooli kutsu-mine. Erijuhtudel pandi gymnasiste koridoris kappi kartsa.

1912. aastal asutatud mees-gymnaasium jõudis igal aastal ühe klassi juurde võtta, kas-vades 1917/18. õppeaastaks 8 komplektini (ettevalmistus-klass ja klassid I—VII). Opi-laste arv ulatus 305-ni. Läbi olid elatud Esimese maailma-sõja ärevad sündmused, tsaa-ri kukutamine ja Oktoobrire-volutsioon 1918. aastal haaras Eestimaad saksa okupatsioon. Võimude loaga võeti 1918. aas-

fa suvel ühe kuuga meesgym-naasiumi VII klassi õpilastega läbi VIII, s. o. lõpuklassi kur-sus ning kool-laskis välja oma esimese ja viimase lennu — 28 lõpetajat. Õpilaste koos-seisus oli eestlasi 80%, venela-si 10%, juute 6%, lätlasi 2%, sakslasi ja poolakaid kum-bagi 1%.

Kodanliku Eesti koolikorra-ldusega läks gymnaasiumi ülal-pidamine Viru Maakonna Val-lituse kätte. Tööd alustati 3. märtsil 1919 reaalgymnaasiumi nime all. Pöoglaste gymnaa-sium jäi maakonna ülalpidam-isele kuni õpilaste vähesuse tõttu (144) selle koolitüübi sulgemiseni 1931. aastal.

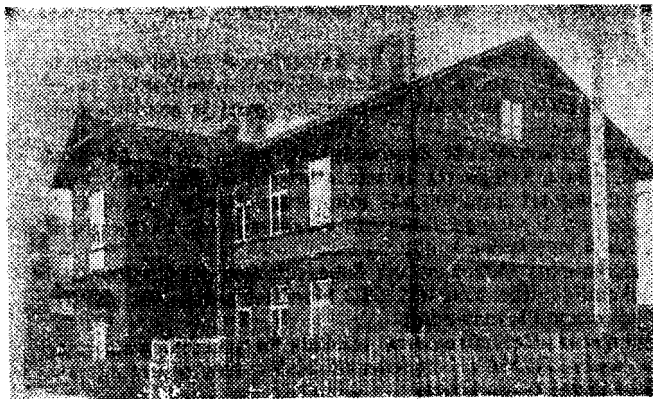
Pärast Veebruarirevolutsiooni 1917. aastal sai teoks eesti õppekeelele tütarlaste gymnaasiumi avamine. See avati Rakvere Hariduse Seltsi juures 1905. aastal asutatud emakeelse algkooli baasil ja ruumides teises vahetuses Posti tänava majas nr. 15. Rakvere Linna Naisgymnaa-sium alustas tööd 5. septemb-ri 1917. aastal, töötas kuni 1923/24. õppeaastani, siis muu-deti segakooliks. See jätkas tööd Rakvere Linna Ühisgym-naasiumina, kuni ühendati 1931. aastal pöoglaste gymnaa-siumiga. Ühendatud koolile jäi Rakvere Ühisgymnaasiumi nimetus. Õpilaste arv ei ulatu-nud üle 300.

Kodanliku korra viimaste aastate koolireformiga muude-ti gymnaasium 12-aastase õp-peajaga kooliks. See kool sai välja lasta 2 lendu (1940. ja 1941. a.).

Nõukogude korra taaskehtes-tamisel 1940. aastal muutusid eraõppeasutused riiklikeks. Likvideeriti ka Zeeh asutuse erakeskkool ja peamiselt selle õpilaste baasil loodi I kesk-kooli juurde teise vahetusse II keskkool. Suure Isamaasõja päevil olid keskkoolid mööda linna laiali, õppetööd lühenda-ti.

1944. aasta sügisel taastati I keskkool jälle oma majas esi-algu keskkooliklassidega, ent alates 1950/51. õppeaastast haarab see õpilasi I—XI klas-sini.

Rakvere keskkooli ajalugu

Kunagine koolihoone Rakveres Posti tn. 15.

on põhiliselt seotud kolme majaga: linna maja Pikk tn. 29. maakonna maja Posti tn. 15 (hävines sõjakeerises) ja praegune majadeblokk V. Kingissepa tn. 1. Ühendatud gümnaasium asus 1931. aastal Pika tänava majja, kus oli ruumi rohkem kui Posti tänavas. Aga see maja oli vana, lagunemas, seisis ülerval tugele naljal. 1935. aastal alustati uue maja ehitamist vilistlase arhitekt Alar Kotli projekti järgi. 31. mail 1937 pandi pidulikult maja nurgakivi. Ehitustööd arenesid edukalt. Järgmise aasta 1. novembril anti ära Pika tänava koolimaja võtmel ja tuld kooli lipu järel rongkäigus uude ajakohasesse koolimajja. Viimane oli mõeldud 11 klassikomplektile (330-le õpilasele).

Karmidel sõja-aastatel 1941—1944 muutsid jaistlikud okupandid maja haiglaks. Väljast määrati see ära ja seest ehitati ümber. Sõja lõppedes taastati maja kiiresti. Täiendavalt valmis 1964. aastal oma jõududega siseujula ja 1966. aastal andsid ehitajad koolile üle juurdeehituse, kus on kuus klassiruumi ja kaks kabinetti. Samal ajal valmis pooleldi oma jõududega nelja tööruumiga hoone kooli õuel.

Rakvere keskkool on pidevalt ülesmäge sammunud. 1912. aastal olnud ühekorralise puumaja asemel on nüüd majadegrupp V. Kingissepa tänavas, poiste tööõpetuse maja Ed. Viide tänavas, internaadihoone 130-le õpilasele Kunderi tänavas. Mõõdunud suvel olid koolil Käsmu rannas hooned suvelaagri jaoks. Õpilaste arv on kasvanud 94-lt 1100-le, klasside arv 3-lt 32-le. Praegune kool ja selle eelkäijad on vahetanud nime 18 korral, ametis on arvu 22. direktor. Õpetajate nimestikus on mitmetäielikel andmetel 420 pedagoogi, kes kõik on siin töötanud kas aasta või kogu tööaja. Rakvere keskkoolile on Klaudiva Kristoffel elanud 41 aastat, Nikolai Kristoffel 34 aastat, Linda Golubev üle 30 aasta. Peale nende on pikemat aega töötanud siin J. Pakk, A. Mägi, K. Pilvet, E. ja S. Talmre, K. Leetberg, M. Madise ja mitmed teised.

Õpetajad jätkavad õpilaste arengusse sügavad jaljed.

Mõjutused ei sõltu alati staatist. Nii töötas direktorina ja loodusteaduse õpetajana Artur Luha ainult 3 aastat (1919—1922), aga tema idandatud huvi bioloogia vastu kutsus koolis paljudeks aastateks ellu naturalistide ringi ja andis rea kõrgema haridusega bioloogide. Ladina keele õpetajal Nikolai Kristoffelil oli peensusateni läbi mõeldud meetod grammatika õpetamiseks. Tema nimi vahastas ta õpilasi ülikoolis sisseastumiseksamist. Aastate kestel elurõõmu ja lauluindu õpilastesse süstinud teenelise õpetaja Jaan Paku mõjutusel on esile kerkinud mitmeid andekaid heliloojaid ja muusikamehi. Vaiksel, tagasihoidlikult, õiglaselt nõudlikuna sisendas aastakümnete jooksul huvi matemaatika vastu õpetaja Linda Golubev. Need on üksikud, kuid sadade koolis töötanud ja töötavate õpetajate seas on palju neid, kes tegid ja teevad tööd suure andumusega, mõistes õigesti oma aega ja ülesandeid.

Rakvere keskkool on välja saatnud 48 lendu, kokku 3378 õpilast. Keskkooli vaheastme (VII, VIII, IX õppeaasta) lõpetanud on 1738. Kokku on siit saanud lõputunnistuse 5116 inimest. Kooli ea jooksul on muutunud õpilaste sotsiaalne koosseis. Kellelgi pole enam majanduslikke eeliseid hariduse saamisel. Kooliraha ja kostiraha korteriperenaistele on asendunud tasuta internaadiga, laupäeval jalgsi koju kõmpimine tasuta mugava bussisõiduga.

Erinevatel ajajärkudel on õpilastel tulnud läbi elada keerulisi aegu. Enamik on osanud õigesti valida oma koha ja elukutse, võidelnud ja võitnud. Vilistlaste Stein-Tammlaane, Mugasto ja teiste rahutu otsimisvaim on suunanud palju rakverlasi kündma vagusid erinevatele töö-, teaduse ja kutsealadele.

Innustagu enam kui põlvkonna saavutused ja traditsioonid ka praegusi õpilasi hoidma kõrgel ja viima edasi Rakvere I Keskkooli väarikat nime.

P. TALU

Kool asus kunagi ka endise Pika, nüüdse Kalsnini tänava majas nr. 29, E. Kapstase fotod